

STORTINGET

Representantforslag 211 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Grete Wold, Marian Hussein, Kathy Lie, Freddy André Øvstegård og Torgeir Knag Fylkesnes

Dokument 8:211 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grete Wold, Marian Hussein, Kathy Lie, Freddy André Øvstegård og Torgeir Knag Fylkesnes om å gi ungdommen en sjanse – arbeid, tilhørighet og like muligheter for alle

Til Stortinget

Bakgrunn

Ungdomstiden er en avgjørende fase i livet – en tid for identitetssøken, utvikling og framtidsambisjoner. Samtidig er ungdomsårene preget av sårbarhet. Når ungdom ikke opplever at samfunnet stiller opp, kan veien til utenforskap og destruktive miljøer bli kort.

Ungdom er en gruppe som ofte ikke får tilstrekkelig politisk oppmerksomhet, til tross for at ungdomstiden i seg selv er krevende nok for mange. I tillegg ser man en bekymringsfull utvikling: økende ungdomskriminalitet, økte sosiale forskjeller og mange unge som faller utenfor både skole, arbeid og fritidsarenaer. Forsknningen viser at det ikke nødvendigvis er flere unge som faller utenfor, men at de som gjør det, har mer alvorlige utfordringer. Dette understreker behovet for å skape lavterskeljobber og muligheter for praktiske erfaringer som kan hjelpe alle unge med å komme inn i arbeidslivet. Det trengs et ungdomsløft i Norge. Man må møte utfordringene med konkrete tiltak som gir unge reelle muligheter til arbeid, deltakelse og mestring – og som styrker fellesskap, både i byer og i distriktene.

Ungdom, arbeid og etablering i næring

Arbeid gir tilhørighet, mestring og økonomisk trygghet. For ungdom som står i fare for å falle utenfor eller havne i kriminalitet, kan det å få en jobb være det som snur livet. Erfaringer fra blant annet rapportene Kjennetegn ved barn og unge som begår kriminalitet og De er våre barn – om å holde hodet kaldt og hjertet varmt tilsier at også under straffegjennomføring er tilgang til arbeid et av de mest effektive virkemidlene for å forebygge tilbakefall og utenforskap.

Derfor må flere ungdommer få tilgang til lavterskeljobber gjennom hele året – ikke bare noen få sommeruker. Derfor foreslås et nasjonalt ungdomsprogram med mål om 50 000 nye ungdomsjobber. Samtidig må man tenke bredere. Mange unge ønsker å skape seg en framtid som fiskere eller bønder, men møtes av et system der rettighetene til hav og jord samles på stadig færre hender. Dette driver fram ulikhet, svekker kystsamfunn og distriktsjordbruket, og gjør det vanskelig for ungdom å etablere seg. Fisken skal tilhøre kystfolket og sikre arbeidsplasser og bosetting. De spredte jordressursene må tas i bruk igjen. Derfor vil forslagsstillerne etablere en større ungdoms- og kvinnesatsing i fiskerinæringen og sikre bonden en lønn å leve av. Ungdom må få støtte og muligheter til å etablere seg i næringer som bygger landet.

Tilgang til fritid og fellesskap

Organisert idrett og kulturliv er avgjørende arenaer for fellesskap, helse og forebygging. Men i dag holdes mange barn og unge utenfor på grunn av økonomi, bosted og sosiale forhold. Dette skaper store forskjeller i hvem som får delta. Når fritidstilbud blir et spørsmål om lommebok og postnummer, forsterkes forskjellene

og utenforskapet. Mange unge hindres i å oppleve konserter, teater, film og annen kultur, noe som fører til et skjevt kulturliv hvor mange stemmer og erfaringer ikke blir hørt eller representert.

Kultur er en viktig trygghetsarena for ungdom, et sted hvor de kan utforske følelser, bygge fellesskap og finne mening, spesielt i urolige eller krevende tider. For å sikre stabile og inkluderende kulturtilbud som styrker samfunnets motstandskraft og unge menneskers psykiske helse, må man senke tersklene og gjøre kultur mer tilgjengelig.

Staten ta større ansvar for å sikre at alle barn og unge får delta i kultur, idrett og fritidstilbud. Derfor foreslås et forpliktende samarbeid mellom stat, kommune og frivillighet for å redusere deltakerkostnader i den organiserte idretten og sikre tilgjengelige tilbud. Et nasjonalt ungdomspass med rabatter på kulturtilbud, kombinert med styrket satsing på kulturskolen, vil bidra til at flere unge finner sin plass, bygger identitet og opplever tilhørighet.

Psykisk helse og unge menn

Mange ungdommer, spesielt unge menn, opplever å falle mellom stolene i hjelpetjenestene. Dette resulterer i at en betydelig andel av dem står utenfor både arbeidslivet og utdanningssystemet, samtidig som de sliter med alvorlige psykiske helseutfordringer uten å få den nødvendige hjelpen. For å adressere denne bekymringsfulle situasjonen, foreslås det å etablere et nasjo-

nalt kompetansesenter som spesifikt fokuserer på unge menn og deres psykiske helse.

Et ungdomsløft

Skal man holde alle ungdom innenfor fellesskapet, må innsatsen være helhetlig: rell forebygging, lavterskel tilbud, tilgang til fritid og kultur og investering i psykisk helse. Et helhetlig ungdomsløft handler om å ta ansvar for framtida – og om å vise at alle ungdommer er våre ungdommer.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen opprette et nasjonalt program med mål om å skape 50 000 ungdomsjober.
2. Stortinget ber regjeringen fremme tiltak som gjør det enklere for unge å starte og drive næring, blant annet som fiskere, bønder og i øvrige deler av næringslivet.
3. Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt kompetansesenter for unge menn og psykisk helse.
4. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med idretten og kommunene gjennomføre målrettede tiltak for å redusere kostnader og øke deltakelsen i barne- og ungdomsidretten.

10. april 2025

Grete Wold

Marian Hussein

Kathy Lie

Freddy André Øvstegård

Torgeir Knag Fylkesnes

